

Iz društvenega življenja

12. MAJ MEDNARODNI SESTRSKI DAN

Mednarodni sestrski dan se praznuje vsako leto 12. maja, tj. na obletnico rojstva Florence Nightingale.

30. novembra 1976 je bilo na seji glavnega odbora ICN v Ženevi izglasovano geslo mednarodnega sestrskega dne za leto 1977, ki se glasi:

»MEDICINSKA SESTRA POBUDNICA SPREMEMB«

Aktualno geslo, pod katerim naj bi se razvijala dejavnost sestrskih društev v svetovnem merilu, je izvršilna direktorica ICN Miss Adela Herwitz obrazložila takole:

Medicinska sestra postaja v okviru svojega poklica vedno bolj tudi pobudnica sprememb — tako v kvaliteti bolniške nege kakor tudi v osnovni zdravstveni službi. Ena izmed številnih dejavnosti med. sestre je bilo vedno opazovanje bolnikove okolice in pogojev, v katerih bolnik živi, ter na podlagi zadevnih ugotovitev tudi ukrepanje v prid bolnika ali varovanca.

ICN želi opogumiti med. sestre, da bi prekoračile strogo strokovne okvire ter pričele prenašati svoje znanje v širšo družbeno skupnost. Med. sestre naj bi se vključile v življenje svoje krajevne skupnosti in občine ter postale koristne družbene delavke.

Miss Herwitz je naštel nekaj primerov, ki so spodbudili glavni odbor, da je za letošnje leto izglasoval to aktualno temo za vodilo mednarodnih dejavnosti sestrskih društev po svetu. To so uspehi, ki so jih posamezna društva kakor tudi posamezne med. sestre dosegle in o tem poročale:

— Uvedba strokovne službe za bolniško nego na domu za vse ostarele občane, ki so odpuščeni iz bolnišnice, ter so strokovne bolniške nege še vedno potrebni;

— sodelovanje med. sester v odborih in komisijah za ohranitev čistega okolja, ki se ustanavljajo po vsem svetu;

— iniciativa za poživitev oz. ustanovitev strokovnih teles (odborov, komisij, skupin, ki naj bi iskala in dosegla boljše sodelovanje med posameznimi vrstami zdravstvenih delavcev na vseh ravneh;

— zahteva po sodobnem šolanju in izobraževanju med. sester, po njihovem nadaljevalnem, povratnem in permanentnem izobraževanju itd.

Vsako nacionalno društvo bo moralo najti svojo vsebino dela — tista področja, ki zahtevajo največ sprememb zato, da bi se čimbolj izboljšala kvaliteta zdravstvenega varstva občanov.

Medicinske sestre morajo biti občutljive za vse spremembe in potrebe, ki jih občutijo in opazijo okrog sebe. Pripravljene morajo biti na spremembe znotraj sebe in usposobljene za spreminjanje drugih, da bi čimbolj pripomogle k boljšemu zdravju svojih bolnikov in varovancev.

SEJA GLAVNEGA ODBORA ZVEZE DMS SLOVENIJE DNE 7. XII. 1976.

Poleg članov glavnega odbora so zastopale področna društva naslednje delegacije iz društev med. sester Kranj, Ljubljana, Maribor, Novo mesto, Ptuj, Slovenj Gradec, Velenje in Nova Gorica. Društva med. sester Celje, Koper in Murska Sobota niso poslale svojih zastopnikov.

Seja je potekala po sledečem dnevni redu :

1. Programska izhodišča za delo Zveze DMS Slovenije za leto 1977.
2. Potrditev programov dela za strokovno izpopolnjevanje članov posameznih sekcij.
3. Ob 10-letnici izhajanja Zdravstvenega obzornika.
4. Razno

Predsednica Zveze tov. Majda Gorše je obrazložila glavnemu odboru programsko zasnovo za delo Zveze v letu 1977. Poudarila je, da postaja Zveza DMS Slovenije ena od asociacij v osrednji fronti socialističnih sil, tj. Socialistične zveze delovnega ljudstva. Ta nam omogoča usklajevanje stališč in iskanje najboljših rešitev ob vnaprej dogovorjenem delu. Del srednjeročnega programa za obdobje 1975—1980 je že delno realiziran. V letu 1977 pa nas čaka posebna naloga, da dostojno proslavimo 50-letnico društva medicinskih sester v Sloveniji.

PROGRAMSKA IZHODIŠČA ZA DELO ZVEZE DRUŠTEV MEDICINSKIH SESTER SLOVENIJE V LETU 1977

V programskih izhodiščih ZDMS Slovenije izhajamo iz načel ustave, ki oblikuje našo družbo in s tem tudi našo asociacijo od temeljev navzgor. Zavedamo se, da je stanovska organizacija medicinskih sester Slovenije le eden izmed dejavnikov pri uresničevanju ciljev naše samoupravne družbe, in to na področju, na katerem se mora odsvitati načelo socialističnega humanizma in solidarnosti.

Vzpostavljamo delegatski sistem in medsebojne odnose na vseh ravneh ter usklajujemo zakone z ustavo. Hkrati se uresničuje ustavna funkcija SZDL, na novo sprejeta statuta SZDL Slovenije in Jugoslavije pa dajeta možnosti za usklajeno delovanje vseh asociacij v fronti socialističnih sil.

Mi, kot ena izmed asociacij v tej fronti, imamo tako zagotovljeno možnost izraza, vpliva in odločanja vseh medicinskih sester — naših članic znotraj svojih temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in samoupravnih interesnih skupnosti. SZDL nam omogoča usklajevanje stališč in skupno iskanje najsprejemljivejših rešitev. Te bomo nato spoštovale in izvajale. Le tako usklajeno, programirano in v naprej dogovorjeno delo in stališča bodo polnoveljavna in verificirana v naši družbi. Zato morajo programi našega dela biti od baze navzgor usklajeni, dogovorjeni in taki bodo tudi podprti. Meseca marca 1967 smo na zadnjem občnem zboru oblikovali in sprejeli tudi srednjeročni program dela ZDMS Slovenije za čas od 1975—1980.

Del tega načrta smo izvedli že v letu 1976, za tekoče leto pa predlagamo naslednje temeljne naloge:

- 50. obletnica ustanovitve Društva medicinskih sester Slovenije,
- spremljanje systemske ureditve šolstva zdravstvenih delavcev ter drugih, ki skrbijo za nego in oskrbo bolnika,
- strokovno izpopolnjevanje po programih posameznih sekcij.

Društva in posameznice se morajo aktivneje vključiti v delo v krajevni skupnosti in krajevnih organizacijah SZDL, enako je treba aktivneje sodelovati v raznih komisijah in svetih, kjer se obravnava zdravstvena politika kraja in razmerje na relaciji sestra-bolnik.

Aktivno je treba sodelovati v odborih za SLO in družbeno samozaščito, posebno v štabih za civilno zaščito, kjer lahko veliko pripomoremo pri praktičnem usposabljanju prebivalstva za dajanje prve pomoči in nege bolnika na domu.

Podpreti moramo vse solidarnostne akcije in biti pobudnice in animatorke teh družbeno dogovorjenih akcij.

Kot osveščene samoupravljalke bomo podpirale vse akcije za boljše vrednotenje sestrskega dela. Sestra mora biti v središču družbeno-političnega dogajanja, ker bo le tako kos zahtevam, ki jih predno postavlja družba. Ob premagovanju vsakodnevnih nalog pa naj imajo pomembno vlogo tudi politični aktivni v posameznih društvih.

O programu dela posameznih sekcij ZDMSS so poročale njihove predsednice:

Sekcija operacijskih medicinskih sester (poročala Joža Tomšič) je zastavljeni delovni program za leto 1976 v celoti realizirala. Tri strokovna predavanja in ena strokovna ekskurzija so imeli naslednjo vsebino:

16. I. 1976 seminar v Slovenj Gradcu:

- 30-letnica prve šole za instrumentarke.
- Psihofizične obremenitve operacijskih med. sester.
- Šivalni material v kirurgiji.

15. V. 1976 seminar v Celju:

- Proslava za mednarodni dan medicinskih sester.
- Endoresekcije v urologiji.
- Vzdrževanje aparaturne opreme v operacijskem bloku.

15. X. 1976 seminar v Novi Gorici:

- Aparativno spremljanje fetalnega distresa.
- Endoskopije v kirurgiji.
- Medicinska sestra kot samoupravljalca.

Vsi seminarji so bili dopolnjeni z ogledom zdravstvenih ustanov v kraju, kjer je potekal seminar. Na vseh srečanjih so sodelovali tudi razstavljalci tujih in domačih proizvajalcev medicinske opreme in materialov. Vseh predavanj se je udeležilo skupno 264 med. sester-članice sekcije. Strokovna ekskurzija v visoko organiziran zdravstveni zavod v Svici je dobro uspela. O njej smo poročali s člankom Ade Ličen v Zdravstvenem obzorniku št. 4/76. Članice sekcije so sodelovale pri Skupnosti SRS zdravstvenih delovnih organizacij pri standardizaciji perila, šivalnega materiala in druge opreme v operacijskih blokih.

Odbor sekcije je za naslednjo delovno dobo sprejel naslednji delovni program:

25. II. 1977 seminar v Trbovljah:

- Metroplastike (dr. Anton Kastelic).
- Poškodbe v rudniku (dr. Marjan Kržišnik in dr. Rudi Zupan).
- Problematika vzdrževanja in sterilizacije anestezijskega materiala. (Predavanje se pripravlja skupno z društvom anestezijskih tehnikov, da se uresniči povezava dela s sorodnimi sekcijami drugih zdravstvenih delavcev.)

— Ogled rudnika premoga v Trbovljah.

— Razstava farmacevtskih izdelkov, ki jo bodo pripravile Kemofarmacija, Tosama in Krka.

20. V. 1977 seminar v Valdoltri:

- Endoproteze v ortopediji z ogledom filma (prim. dr. Maks Kovač).
- Priprava materialov in instrumentov za operacije v ortopediji.
- Spremljanje sistemske ureditve šolstva zdravstvenih delavcev, ki skrbijo za nego bolnika (med. sestra-dipl. sociolog Majda Šlajmer).
- Razstava izdelkov tovarne TIK Kobarid.

21. X. 1977 seminar v Brežicah:

- Balneorehabilitacija bolnikov z ankiloznimi spondilitisi (dr. Anton Franovič).
- Prikaz fizioterapevtskih vaj z diapozitivi (fizioterapevt Mira Pinterič).
- Vloga operacijske med. sestre in njen položaj v timu zdravstvenih delavcev danes (dr. Stanislav Vilman).
- Oglad Čateških Toplic.

Predvidena je strokovna ekskurzija na urološko kliniko v Innsbrucku z določenim strokovnim programom.

Sekcija želi z nakazanim programom dopolniti programska izhodišča za delo Zveze DMS Slovenije v letu 1977.

Sekcija med. sester za medicino dela (poročala Marija Jarc) je vključila del svojega delovnega programa v delo občnega zbora Zveze v Portorožu.

Predavanja so imele medicinske sestre:

Ločniškar Lidija: Problem obolevnosti in bolniškega staleža,

Ploštajner Lidija: Nesreče pri delu,

Zagorc Jelka: Invalidnost delavcev,

Jarc Marija: Določanje porabe kisika pri delu.

12. in 13. junija je bil seminar v Domžalah s strokovnim vodstvom pri ogledu tovarne sanitetnega materiala Tosama in strokovnimi predavanji.

5. in 6. novembra je bil seminar v Kranju:

Po ogledu tovarne Iskra — Telekomunikacije in obratne ambulante so si v popoldanskem času sledila naslednja predavanja:

— Stojече delo s posebnim aspektom na problem žene tkalke (dr. Capudrova).

— Nekateri specifičnosti zdravstvenega in psihosocialnega varstva delavcev — priseljencev (dr. Mario Kocijančič).

— Obremenitve na delovnem mestu vulkanizerja avtoplaščev (dr. Jaka Vadnjaj). Program dela za leto 1977 bodo predložili pozneje.

Sekcija medicinskih sester-babic (poročala predsednica Julka Kuzma) se je ustanovila 27. II. 1976.

Na ustanovnem občnem zboru so bila naslednja predavanja:

— Aktualni problemi pri materi mrtvorojenega otroka (dr. Boža Sernec-Logar).

— Metode za odkrivanje ogroženosti ploda v nosečnosti (dr. Božo Kralj).

20. maja 1976 je bil seminar v Mariboru:

— Oglad novega kirurškega oddelka splošne bolnišnice.

— Amniocenteza in amnioskopija (dr. Tone Weingerl).

— Ultrazvok v ginekologiji in porodništvu (dr. Igor Japelj).

— Neredne menstruacije — zgornji klimakterij (dr. Tone Šijanec).

— Integralna funkcija terenske babiške dejavnosti (med. s. babica Metka Korošec).

18. novembra 1976 je bil seminar v Kranju:

— Aktivno porodništvo (doc. dr. Marjan Panjtar).

— Določanje zrelosti ploda (dr. Jože Žabkar).

— Najpogostnejša obolenja novorojenčka po odpustu iz porodnišnice (dr. Milena Zavrnik).

— Psihomotorični razvoj otroka v prvem letu starosti (dr. Jurij Kurilo).

Za leto 1977 so predvideni trije seminarji. Točen program predavanj še ni pripravljen. Seminarji bodo imeli po tri do štiri strokovne teme, bili bi pa v Novem mestu, Kopru in Celju. Naloga odbora je, da bodo seminarji skrbno pripravljene in z aktualnimi temami, ki bi dvigale strokovno raven babic.

Pnevmoftziološka sekcija (poroča Ela Lah).

Za strokovno izpopolnjevanje med. sester, ki so zaposlene v dispanzerjih za pljučne bolezni in tuberkulozo, organizira Inštitut na Golniku enkrat na leto dvodnevni seminar. Tako je bil v letu 1976 že 22. po vrsti. Program sekcije se vsebinsko z njim dopolnjuje tako, da sprejema predloge in sklepe seminarja za svoje bodoče delo.

V decembru 1976 je seminar sekcije obravnaval problematiko kroničnega pljučnega bolnika, tuberkuloze v kontaktu, sodobna načela za koordinacijo dela v dispanzerju in patronaži medicinsko dokumentacijo (arhiviranje), strokovno izpopolnjevanje ob delu in alkoholizmu.

Iz razprave oblikovani pomembni problemi bodo oblikovali in usmerjali nadaljnje delo sekcije.

V letu 1977 bo sekcija organizirala dvodnevni seminar, in sicer konec meseca maja v bolnišnici Topolšičica.

Glavne teme tega seminarja bodo:

— Neoperativni bolnik — problem hospitalnega in nadaljnega dispanzerskega zdravljenja z antibiotiki.

— Odnos medicinske sestre do bolnika.

— Uspešnost medicinske rehabilitacije tuberkuloznega bolnika.

Naslednji seminarji predvidevajo sledeča predavanja:

— Enotno izvajanje kemoprofilakse v vseh dispanzerjih Slovenije.

— Vremenski pojavi, njih vpliv na počutje zdravih in bolnih ljudi (visok % pljučnih bolnikov iz ljubljanske kotline išče v času smoga azil na inštitutu Golnik).

— Izdelava medicinske — meteorološke karte.

— Delo pri SLO in družbeni samozaščiti nujno narekuje poglobljeno znanje vojnomedicinske doktrine, kjer veljajo posebni delovni standardi in medicinska triaža pri kardiovaskularnih obolenjih.

— Sodelovanje pri pripravah za podiplomski študij z metodološkim centrom Inštituta Golnik.

Nevropsihiatrična sekcija (poroča Ladi Škerbinek).

V letu 1976 je imela sekcija v februarju seminar na psihiatričnem oddelku Pohorski dvor, v juniju v psihiatrični bolnišnici Begunje, v oktobru pa enodnevno ekskurzijo v Trst.

Delovni program za leto 1977 predvideva prvi seminar konec aprila. Trajal naj bi tri dni. Glavne teme bi obravnavale analgetikomanijo in samomor.

Drugi seminar bi bil v oktobru v Novem mestu, kjer bi bila predavanja združena z ogledom tovarne zdravil Krka.

Sekcija med. sester za patronažno službo (poroča Angelca Trlep).

Poročilo o izvršenem načrtu ni bilo podano. Za leto 1977 predvideva sekcija dva seminarja, in sicer:

V Stari gori ogled ustanove in predavanje o rizični nosečnosti ter usposabljanju mentalno prizadete mladine.

Naslednji seminar bi obravnaval varstvo ostarelih ljudi iz zdravstvenega in socialnega aspekta.

Druge sekcije, katerih zastopnice niso bile na tej seji, bodo poročila predložile prihodnjič.

Glavni odbor je v celoti odobril predložene programe za delo sekcij. Za boljše delovanje sekcij so sprejeti še naslednji sklepi:

— Sekcija operacijskih med. sester nima najustrežnejšega naziva. Potrebna je temeljita razprava o tem, da se članice odločijo za ustrežnejši naziv sekcije.

— Vse sekcije in društva med. sester, ki organizirajo seminarje ali posamezna predavanja, naj se med seboj obveščajo o času in programu ter se v posameznih splošno namembnih temah morda povežejo. Vsekakor pa naj se sekcija pri organizaciji seminarja v določenem kraju poveže s tamkajšnjim matičnim društvom.

— Pri organizaciji seminarjev in ekskurzij naj za vse velja načelo, da stroške za udeležbo krije medicinska sestra-udeleženka ob svojem potnem računu, ki ji ga poravnava njena ustanova; stroške za organizacijo in honorarje predavateljem pa sekcija oziroma Zveza iz vplačil kotizacije.

— Organizatorjem strokovnih izpopolnjevanj naj bo vodilo, da se zagotovi visoka strokovnost predavanj, s čimer bo prav gotovo zagotovljena številna udeležba in tudi finančno kritje stroškov.

— Društva medicinskih sester in sekcije naj obvezno pošiljajo programe in poročila o svojem delu v dvojniku (en izvod za potrebe Zdravstvenega obzornika).

— Iniciativni odbor za ustanovitev sekcije med. sester v splošni medicini (preds. Marija Lukman) naj začne s konkretnimi pripravami za ustanovni zbor.

— Dejavnost sekcije za šolstvo je treba oživiti, saj je ravno tu dokaj dela za razreševanje problemov pri izobraževanju sester.

Ob 10-letnici strokovnega glasila »Zdravstveni obzornik« je glavnemu odboru poročala njegova urednica Neža Jarnovič.

V kratkih obrisih je podala:

- zgodovinski pregled o izhajanju in delu pri reviji,
- njegovo vsebinsko zasnovano,
- sedanje stanje in problematiko glede kadrovskega in finančnega stanja,
- smernice uredništva za nadaljnje delo ter oblikovne spremembe pri reviji,
- program in želje uredništva nasproti naročnikom ter področnim društvom med. sester.

Sklepi:

— Glavni odbor sprejme predlog urednice, da se v vsaki sekciji izbere članica, ki bi uredništvu poročala o strokovnih seminarjih in o delu sekcije nasploh. Odbori sekcij naj o tem razpravljajo in pošljejo svoj predlog.

— Uredništvo bo pripravilo obrazce naročilnic za nove naročnike Zdravstvenega obzornika. Društva pa naj težijo za tem, da se za revijo zbere čimveč naročnikov.

— Večji poudarek in primerno obeležje ob 10-letnici revije bo priključeno jesenskemu slavlju ob 50-letnici strokovnega društva med. sester na Slovenskem.

Predsednica Zveze seznanila navzoče, da se je naše društvo priključilo protestom o preštevanju manjšine na Koroškem. V pismu, naslovljenem na pristojne republiške forume, je bil izražen ogorčen protest.

Tov. Majda Gorše se je kot predsednica Zveze udeležila srečanja z novoizvoljenim sekretariatom Slovenskega zdravniškega društva. Imeli so razgovore o določenih skupnih problemih akcijskega programa.

V septembru je bilo pokrajinsko posvetovanje Svetovne zdravstvene organizacije v Atenah. Udeležila se ga je Majda Šlajmer-Japelj. Problematika poklica in statusa med. sestre obstaja povsod v svetu. V naslednjem 5-letnem obdobju se bo delo te organizacije usmerilo predvsem k profilizaciji, usmerjenemu šolstvu in kadrovanju med. sester. Po tej informaciji skuša tov. Silva Vuga analizirati stanje pri nas. Po novo sprejetem zakonu o združenem delu postaja dejavnost med. sestre integralni del organizacijske strukture zdravstvene delovne organizacije. V praksi pa mora sestra vedno znova dokazovati svojo identiteto. Marsikje ji je onemogočeno enakovredno vključevanje v timsko delo. Sodelavci ne priznavajo multidisciplinarnosti medicine kakor tudi ne sestrskega dela kot neke zaključene dejavnosti.

S k l e p : Problematika je v zdravstvenih ustanovah intenzivno prisotna in glavni odbor ZDMSS je mnenja, da se mora prek SZDL in Republiškega komiteja za zdravstvo posredno vključiti v njeno reševanje. S tem v zvezi imenuje komisijo, ki jo sestavljajo tovarišice Olga Feguš, Silva Vuga, Majda Šlajmer-Japelj in Marija Miloradovič. Analizira naj obstoječo problematiko ter izoblikuje stališča in predloge.

— Potovanje na mednarodni kongres med. sester je prevzelo podjetje Generalturist. Cena aranžmaja je 27.300 din. V Tokio potujejo:

Majda Gorše, Marija Šipec, za Zdravstveni obzornik pa njegova glavna urednica Anica Gradišek.

— V strokovno posvetovalno telo Skupnosti zdravstvenega varstva SRS sta za delegatki društva predlagani tov. Majda Gorše in Marija Miloradovič.

— Za pisarniške prostore Zveze in uredništvo revije je z lastnikom — kliničnim centrom sklenjena najemna pogodba za določeno mesečno najemnino.

Glavni odbor prek delegatov prosi društva, da Zvezi poravnajo članarino za leto 1976.

Udeleženci seje so bili v razpravah aktivni in so za nadaljnje delo sekretariata Zveze sprejeli pomembne sklepe.

Neža Jarnovič

SODELOVANJE ZVEZE DMS SLOVENIJE S SLOVENSKIM ZDRAVNIŠKIM DRUŠTVOM

Slovensko zdravniško društvo je na letošnjem občnem zboru izvolilo novo vodstvo. Za predsednika je bil izvoljen prof. dr. Bojan Varl, podpredsednica je doc. dr. Ruža Šegedin in generalni sekretar je doc. prim. dr. Marjan Jerše.

Na prvo sejo sekretariata izvršilnega odbora Slovenskega zdravniškega društva dne 23. 11. 1976 so bila objavljena tudi strokovna društva zdravstvenih delavcev, da bi se dogovorili in ugotovili možnosti sodelovanja.

Za Zvezo društev medicinskih sester Slovenije se je tega sestanka udeležila predsednica Majda Gorše, ki je obrazložila sedanjo organiziranost in dejavnost društev medicinskih sester v Sloveniji, ki so zaradi boljše koordinacije dela povezana v Zvezo društev medicinskih sester Slovenije.

V svojem akcijskem programu za bodoče delo si je Slovensko zdravniško društvo zadalo nalogo, ki ima sicer navidezno strokovni značaj, dejansko pa je široka družbena akcija, ker zadeva stabilizacijski program, torej racionalizacijo v zdravstvu.

Podkrepljen z razpravo je bil na tej seji načelno sprejet akcijski program Slovenskega zdravniškega društva. Ta program obsega:

1. Delitev dela po načelih stopnjevite diagnostike in terapevtskih pristopov na posameznih ravneh.

2. Izvesti s pomočjo sekcij in morda tudi zunanjih sodelavcev evalvacijo in standardizacijo diagnostičnih in terapevtskih metod.

3. Prizadevanje, da se aktivira in organizira usmerjeno podiplomsko izpopolnjevanje s posebnim ozirom na zdravnike splošne medicine.

Tudi Zvezi društev medicinskih sester Slovenije se bo po svojih članih — področnih društvih medicinskih sester — vključila v akcijski program in aktivno sodelovala pri njegovi realizaciji.

V ta namen bo pri Slovenskem zdravniškem društvu imenovana komisija, ki bo usmerjala ta akcijski program. V njej bodo sodelovali tudi predstavniki drugih strokovnih društev, ki bodo organizirali izvedbo akcijskega programa tudi po svojih asociacijah.

M. G.

MEDICINSKIM SESTRAM, KI DELAJO V REHABILITACIJI!

Zveza zdravstvenih delavcev SR Srbije je pred nekaj leti ustanovila Sekcijo med. sester in tehnikov v rehabilitaciji.

Sekcija je društveno precej razgibana in prireja seminarje, po enkrat na leto pa strokovno konferenco v zveznem merilu. Ob takih prilikah ne nastopajo s svojimi prispevki samo med. sestre in zdravniki, temveč so vabljeni tudi fizioterapevti in delovni terapevti, ki delajo v rehabilitaciji. Tematika zajema najrazličnejša poglavja iz rehabilitacije.

Po dogovoru so strokovne konference vsako leto v drugi republiki in so povezane s strokovnim ogledom raznih rehabilitacijskih ustanov.

Tako je bila npr. strokovna konferenca l. 1974 v Beogradu, ob tem pa ogled Centra za cerebralno paralizo; l. 1975 v Ohridu pa združena z ogledom ortopedske bolnice in njenega rehabilitacijskega oddelka ter l. 1976 v Hercegovem z ogledom rehabilitacijskega centra Igalo.

V novembrskem srečanju v Hercegovem so obravnavali:

- problem preventivnega dela v rehabilitaciji,
- urološke probleme pri paraplegikih,
- rehabilitacijo diabetikov,
- rehabilitacijo oseb z endarteriitisom,
- rehabilitacijo hemiplegikov,
- rehabilitacijo v psihiatriji,
- rehabilitacijo v kopališko-klimatskih pogojih,
- rehabilitacijo bolnikov s kardiovaskularnimi problemi,
- rehabilitacijo oseb z amputacijami ekstremitet,
- rehabilitacijo oseb s poliradikulonevritisom.

Udeležba med. sester iz Slovenije je bila vsakič minimalna, čemur je poleg oddaljenosti verjetno vzrok premajhna povezanost med. sester, ki delajo na področju rehabilitacije v republiškem in zveznem merilu.

Rehabilitacija je ena od najmlajših panog v medicini in zato mnoge sestre z njo niso seznanjene v zadostni meri.

Potrebe po znanju iz področja rehabilitacije se nam nakazujejo iz dneva v dan bolj, zato bi prepotrebno dodatno izobraževanje in povezavo mogla nuditi sekcija medicinskih sester za rehabilitacijo.

Delo v okviru sekcije bi lahko polno zaživelo le, če bi se vključile vse med. sestre, ki delajo v rehabilitacijskih centrih, zdraviliščih in drugih zdravstvenih ustanovah, ki imajo rehabilitacijske oddelke.

Na skupnih sestankih in zborih bi prišlo do izmenjav izkušenj in strokovnega izpopolnjevanja, ki ga na tem področju pogrešamo.

Vse medicinske sestre v rehabilitaciji prosim za mnenje in jih vabim k sodelovanju za ustanovitev iniciativnega odbora sekcije med. sester za rehabilitacijo v okviru Zveze društev medicinskih sester Slovenije.

Zorka Zorko
Zavod za rehabilitacijo invalidov
Ljubljana

8. KONGRES GINEKOLOGOV IN PORODNIČARJEV JUGOSLAVIJE OD 7. DO 9. OKTOBRA 1976 V PORTOROŽU

Kongres organizira Združenje ginekologov in porodničarjev Jugoslavije (UGOJ) vsaka 4 leta. Tokrat je bil drugič v republiki Sloveniji in prvič v Slovenskem primorju. Udeležilo se ga je nad 400 ginekologov iz domovine in tujine in tudi 4 višje medicinske sestre, zaposlene na ginekološki kliniki v Ljubljani.

Svečana otvoritev kongresa je bila v sredo 6. 10. 1976 ob 18. uri. Po uvodnem govoru predsednika UGOJ prof. dr. Franca Novaka in po številnih pozdravnih govorih je bila prebrana pozdravna brzojavka tovarišu Titu. Navzoči so počastili spomin 17 ginekologov, ki so umrli v času od zadnjega kongresa. Med njimi je bil tudi profesor dr. Bogo Skalicky iz Maribora. Nato so razglasili in razdelili diplome častnim članom združenja. Iz Slovenije so jih prejeli: prof. dr. Vladimir Trampuž, prof. dr. Vito Lavrič, prim. dr. Ivan Pavšič, doc. dr. Ruža Šegedin in prim. dr. Franja Bojc-Bidovec. Nato je v veliki dvorani avditorija sledil umetniški program znanih slovenskih umetnikov.

V četrtek dne 7. 10. 1976 se je pričel strokovni del kongresa. Obravnavali so tri glavne teme, in to:

1. S področja perinatalne medicine:

»Spremljanje fetusa v nosečnosti in med porodom.«

Temo je pripravila ginekološka sekcija Slovenskega zdravniškega društva.

2. S področja operativne ginekologije:

»Fiziologija in patologija ohranjenega (puščenega) ovarija po histerektomijah.«

Temo je pripravila ginekološka sekcija Zbora liječnika Hrvatske.

3. »Nefro-urološke komplikacije.«

Tretjo glavno temo je pripravila ginekološka sekcija Srpskog lekarskog društva.

Nad 160 referatov je zbranih v kongresnem zborniku. Obširno gradivo so prijavitelji udeleženci prejeli že pred začetkom kongresa.

Razen navedenih glavnih tem so bili na programu razgovori za okroglo mizo z naslednjimi naslovi:

1. Vloga ginekologa v detekciji karcinoma dojke.

Moderator: prof. dr. Dževad Softić, Sarajevo.

2. Podiplomska edukacija iz ginekologije in porodništva s prosto temo —

Edukacija zdravstvenih delavcev s področja načrtovanja družine.

Moderator: doc. dr. Jule Kovačič, Ljubljana.

3. Diabetes mellitus in nosečnost.

Moderator: prof. dr. Vojin Šulović, Beograd.

Ob koncu kongresa je komisija za zaključke podala poročilo, ki bo objavljeno v posebni publikaciji.

Vodstvo UGOJ je za naslednja štiri leta sprejela SR Makedonija, kjer bo leta 1980 deveti kongres.

Le redkokdaj je dana tudi medicinskim sestram priložnost, da lahko v tako kratkem času slišijo toliko zanimivih referatov s tematiko, ki zadeva delovno področje, kjer delamo sestre že vrsto let. Takšna izpopolnjevanja so nam nujno potrebna, da spoznavamo razvoj medicine z našega ožjega delovnega področja. Medicinske sestre, udeleženke kongresa, smo samoupravnim organom ginekološke klinike v Ljubljani hvaležne, da so nam omogočili udeležbo, organizacijskemu odboru kongresa pa za lep sprejem in strokovno gradivo.

Medicinske sestre, ki delajo na področju ginekologije in porodništva, opozarjamo še prav posebno na vsebino prve glavne teme »Spremljanje fetusa med nosečnostjo in porodom«. V tem referatu spoznamo, da je porodništvo v zadnjih letih preraslo

eksaktno znanstveno področje. V uvodu je prikazan razvoj perinatalne medicine v svetu in v Sloveniji. Sledijo poročila o vrednosti in uporabnosti nekaterih postopkov v porodništvu. Opisane so merljive in natančne indikacije za dokončanje poroda, možnost zgodnje diagnostike in s tem profilaktične intervencije, še preden nastanejo ireverzibilne spremembe organov. Z novimi postopki dosegajo svoj postavljeni cilj, torej ne samo zmanjšanje perinatalne mortalitete, ampak zmanjšanje morbidnosti in invalidnosti otrok. Pri tem je poudarjena važnost socialno-medicinskega dela v dispanzerjih za žene, ki je osnova timskega in reprekinjenega dela v perinatologiji.

Takšno znanje, ki je rezultat novejših dognanj v tej zvrsti medicine, je nujno potrebno tudi medicinski sestri, ki sodeluje pri zdravstvenem varstvu nosečnice, porodnice in novorojenčka. Tega se je zavedal tudi Zavod SRS za zdravstveno varstvo v Ljubljani in zaradi aktualne vsebine celotno gradivo prve glavne teme izdal v posebni publikaciji »Zdravstveno varstvo« št. 6/76.

Marija Drnovšek
Ginekološka klinika Ljubljana

OBVESTILA IZ URADA ICN

XVI. KONGRES MEDNARODNE ZVEZE MEDICINSKIH SESTER OD 30. V. DO 3. VI. 1977 V TOKIU

ICN (International Council of Nurses) je Zveza sestrskih društev vseh narodov iz 84 dežel. Vodi se po načelu skupnih interesov kakor tudi glede na interes vsakega posameznega člana — nacionalnega društva; razvija se in prispeva k sestreskemu poklicu s tem, da s svojimi dejavnostmi skrbi za bolnike, za napredek javnega zdravstva in izboljšanje socialno-ekonomske blaginje med. sester po vsem svetu. Od ustanovitve, tj. od 1899. leta dalje, je ICN (Mednarodna zveza medicinskih sester) delala za zbliževanje sester iz vsega sveta in predstavljala sestreski poklic na mednarodni ravni.

Če ste članica sestreskega društva, ki je včlanjeno v ICN, vas vabimo, da se udeležite XVI. svetovnega kongresa na Japonskem.

Pripravljalni program XVI. svetovnega kongresa

Kongresna tema: »**Novi sestreski horizonti**«

Otvoritev kongresa bo v ponedeljek dne 30. maja ob 9. uri v Budokan-Hallu, Tokio ob navzočnosti japonske cesarice kot častnega gosta.

Posebna točka otvoritvenega programa bo sprejem novih članic v ICN. Vabimo vas, da ob tej priliki nosite svoje narodne noše. ICN vodi Svet nacionalnih predstavnic (SNP — CNR). Sestoji iz najuglednejših med. sester, navadno predsednic nacionalnih društev ali članic, ki zastopajo posamezne države. Na seji lahko glasuje samo uradno imenovani predstavnik države-članice. Predstavnik države lahko spremlja tudi druga oseba, predsednik ali sekretar organizacije. Kongresa se smejo udeležiti tudi študentke sestreskih šol. Delovni dokumenti bodo na voljo v angleškem, francoskem, nemškem, španskem in japonskem jeziku, ki so uradni jeziki kongresa.

Kongresni program:

Ponedeljek 30. maja:

9—12.30 — Otvoritev

— Sestanek Sveta nacionalnih predstavnic (SNP)

14—17.00 — Druge dejavnosti, filmi, razstave

Torek 31. maja:

- 9—12.30 — Sestanek SNP
- 14—17.00 — Zaključni sestanek SNP — CNR (Council of National Representatives)
 - Druge dejavnosti, filmi, razstave
- 19—21.30 — Slavnostni sprejem udeleženk kongresa

Sreda 1. junija

- 9—12.30 — Plenarno zasedanje
- 15—17.00 — Zasedanje s posebnimi interesi

Četrtek 2. junija

- 9—12.30 — Plenarno zasedanje
- 10—17.00 — Zasedanje s posebnimi interesi

Strokovni program plenarnega zasedanja

Različne vidike glavne kongresne teme »Novi horizonti« bodo obravnavala predavanja, debate in panel diskusije. Poskrbljeno bo za simultani prevod na angleški, francoski, nemški, španski in japonski jezik. Popoldne bodo udeleženci lahko prisostvovali zasedanju posameznih interesnih področij po svoji izbiri.

Med drugim bodo na plenarnem zasedanju obravnavali naslednje teme:

»Kaj je novega v sestrski praksi po svetu.« Diskusija o novih problemih (zadnjih pet let).

»Spremembe smernic v sestrski vzgoji« — razgovori »Nov pristop k vzgoji in izobraževanju med. sester in panel diskusija o temi »Spremembe stališč v sistemu šolanja med. sester: primarna zdravstvena skrb«.

Novo dimenzije strokovne odgovornosti sester (novinarji poročajo o tem, kar govorijo sestre — odgovornosti glavne sestre, sestrska zakonodaja) ter individualna in kolektivna odgovornost.

Kongresu bodo prisostvovali novinarji, ki jim bo na voljo zadevno gradivo.

Strokovni program zasedanja s posebnimi interesi

Posredna zasedanja bodo načrtovana tako, da bo možno sodelovati v izmenjavi mnenj in idej že na plenarni seji ob razgovoru o temi »Novi horizonti«.

Predmeti razprave

(Sreda)

1. zasedanje — Življenjsko okolje in socialne spremembe — opazovanja iz sestrske prakse.
2. zasedanje — Spremembe stališč nasproti zdravim in bolnim — izkušnje iz sestrske prakse.
3. zasedanje — Skrb za razbremenitev med. sestre.
4. zasedanje — Spremembe v vlogi med. sestre.

(Četrtek)

1. Priprava med. sester za nove naloge — že v bazičnem strokovnem šolanju.
2. Permanentno izobraževanje med. sester — zahteva modernega časa.
3. Nova dognanja v vzgojno-izobraževalnem procesu.
4. Metodologija pedagoškega raziskovanja.

(Petek)

Nove razsežnosti poklicne odgovornosti med. sestre.

1. Predstavitel sester — kako se vidimo me same in kako drugi vidijo nas.
2. Materialne možnosti za razvoj sestrstva ob vzporeditvi z drugimi poklici — stvarnost in cilji.
3. Kolektivna in osebna odgovornost med. sester.
4. Vloga strokovnih društev med. sester.

Prvi kongres ICN na azijskih tleh daje med. sestram iz vsega sveta odlično priložnost, da spoznajo in si ustvarijo mnenje o sedanji sestrski praksi na Japonskem, da vidijo japonske sestre in se z njimi porazgovorijo. Obiski so organizirani v kurativne in v preventivne ustanove — za bolniške in izvenbolnišnične dejavnosti v Tokiu, in to s planirano menjavo informacij z med. sestrami — instruktoricami in v obliki svobodnih razgovorov med sestrami.

Obiskati bo možno naslednje ustanove: splošno bolnišnico, enote intenzivne nege in enote centralne sterilizacije, otroško bolnišnico, bolnišnico za stare, porodnišnico, zdravstveni center, center za raka.

Šolanje med. sester na Japonskem

Bazični pouk poteka na treh ravneh in traja:

- 4 leta na univerzi
- 3 leta na koledžu
- in 2—3 leta na šolah za bolniške sestre.

Postbazični pouk — Šola javnega zdravstva in šola za babice.

Specialni tečajji — za učence zdravstvenih šol, administratorke za med. sestre, pediatrične sestre, babice itd.

Zaključek kongresa: — bo v Budokan-Hallu v petek dne 3. VI. 1977 ob 15. uri: Svojih dolžnosti bo razrešena dosedanja predsednica in razglašena nova za razdobje od leta 1977 do 1981; izidi volitev predsednice ICN in članic Sveta nacionalnih predstavnic bodo javno objavljeni.

Publikacije in razstave — Dnevne informacije se bodo tiskale v štirih uradnih jezikih (morda še v nemščini). Vsak soudeleženelec bo dobil po eno kopijo. Vsi sprejeti sklepi se bodo takoj tiskali in jih bo moč dobiti po zaključku kongresa.

Kulturne dejavnosti

Vsi udeleženci kongresa se bodo morali prijaviti v Budokan-Hallu dne 31. maja od 15. do 19.30^h popoldne, ko bodo lahko spremljali program folklornega ansambla. Med kongresom bo soudeležencem omogočeno, da se seznanijo z japonsko kulturo, da obišejo gledališča in druge kulturne ustanove. Po registraciji v Tokiu bodo dobili nadaljnje informacije.

Vplačilo kotizacije: Pred 28. II. \$ US 60, od 1. III.—31. III pa \$ US 80.

Potrebni so tile dokumenti: vstopni vizum, potni list in mednarodno potrdilo SZO (rumeni karton o cepljenju). Nadaljnje informacije se dobe pri konzulatih ali pri potovalnih agencijah. Delegat na kongresu se obravnava kot vsak drug obiskovalec na Japonskem, torej kot običajni potnik in mora zato spoštovati vse japonske predpise.

Na Japonsko se ne smejo vnašati narkotiki, nemoralni tisk, rastline, živali ter hladno in strelno orožje.

Za vse informacije v zvezi s svetovnim kongresom se obračajte na Zvezo medicinskih sester Jugoslavije ali na Zvezo društev medicinskih sester Slovenije, Ljubljana, Vidovdanska 9.

MEDNARODNI DOKUMENT O STATUSU MEDICINSKIH SESTER

Uradne priprave za izdelavo mednarodnega dokumenta o delovnih in življenjskih pogojih medicinskih sester so se pričele na mednarodni konferenci ILO* v Ženevi meseca junija t.l. Zasedanje je trajalo 21 dni.

Konferenci je prisostvovalo 48 medicinskih sester iz 34 držav članic ICN. Bile so uradne delegatke nacionalnih društev medicinskih sester in samostojne strokovne svetovalke za sestrsko službo posameznih vlad, zastopnice delovnih organizacij kakor tudi zastopnice sester s strani delodajalcev in neuradne opazovalke.

Medicinske sestre so zelo plodno prispevale v vseh razpravah komiteja za sestrstvo in so imele s svojimi prispevki ogromen vpliv na izid konference.

Medicinske sestre so bile na konferenco skrbno pripravljene. Svoja mnenja so prikazale konferenci zelo jasno in nedvoumno in tako osvetlile vso splošno in specifično problematiko statusa medicinske sestre.

Konferenca je izvrstno predočila zahtevo, da se vsem medicinskim sestram — zastopnicam držav članic omogoči udeležba na podobnih srečanjih zato, da lahko z vso pravico in odgovornostjo govorijo v prid svojemu poklicu in branijo svoje pravice.

Predlagane zaključke, ki jih je sprejela junijska konferenca, bo ILO poslala vsem vladam in resornim ministrstvom za zdravstvo in ministrstvom za delo. Pripombe in poročila bodo obravnavali na II. mednarodni konferenci ILO v letu 1977, kjer bodo sprejete zaključne ugotovitve in priporočila.

Splošni preliminarni zaključki I. konference se nanašajo predvsem na kodeks etike medicinskih sester, dalje na možnosti napredovanja v poklicu med. sestre in družbenega vrednotenja poklica. Splošno je bilo sprejeto načelo, naj se storijo vsi ukrepi, da se medicinski sestri omogoči napredovanje v lastnem poklicu. Po dokazanih sposobnostih in po določenem delovnem stažu naj bi med. sestra napredovala v okviru izbranega kliničnega področja, prevzela vodilne vloge v organizacijski strukturi strokovne službe bolniške nege, v vlogi organizatorice, koordinatorice, zdravstvenovzgojne učiteljice, učiteljice in profesorice na sestrskih šolah vseh stopenj in raziskovalne delavke.

Hkrati se postavlja zahteva po boljšem nagrajevanju medicinskih sester, ki naj upošteva težo in izjemne značilnosti poklica, sočasno pa vrednoti stopnjo strokovne kvalifikacije, stopnjo odgovornosti, kvaliteto izkušenj in kvaliteto storitev.

Nagrajevanje naj upošteva tudi stopnjo ogroženosti in nevarnosti za lastno zdravje med. sestre in naj bi se v vsaki državi uveljavilo na tako dobri ravni, da medicinskih sester ne bo mikala zaposlitev v drugih poklicih zaradi denarnih vprašanj.

Specifični preliminarni zaključki so se nanašali na politiko zaposlovanja med. sester, na njih vzgojo in izobraževanje, na njihovo vlogo v timu zdravstvenih delavcev, na delovni čas, na dnevni, tedenski in letni oddih ter druge oblike prostega časa, za zdravstveno zaščito, socialno zavarovanje, za posebne ugodnosti ob zaposlovanju, status učenk in študentk zdravstvenih šol in mednarodno sodelovanje.

ICN poziva vsa nacionalna društva medicinskih sester, da se povežejo s svojimi vladami in dosežejo, da jih pristojni organi podprejo v boju pri dokončnem oblikovanju mednarodnega dokumenta ILO o statusu med. sester. Dosežejo naj tudi to, da se med. sestre vedno bolj vključujejo v pristojna vladna telesa, v regionalne, krajevne in občinske forume, odgovorne za ljudsko zdravstvo.

* ILO — International Labour Organization — mednarodna organizacija za delo.

ICN SODELUJE S SZO V PRIPRAVI NA KONFERENCO O OSNOVNEM ZDRAVSTVENEM VARSTVU

Konferenca, posvečena analizi, razvoju in perspektivam osnovnega zdravstvenega varstva, naj bi bila v letu 1977. V njej naj bi sodelovali poleg zdravnikov in medicinskih sester tudi drugi strokovnjaki, ki se ukvarjajo z organizacijo osnovnega zdravstvenega varstva.

Po pogovoru, ki sta ga imela zaradi priprav za konferenco generalni direktor SZO dr. Halfdan Mahler in predsednica ICN Dorothy Cornelius, je generalni urad ICN v Ženevi izdal naslednjo izjavo:

»Med skupne naloge SZO in ICN spada tudi stalna skrb za napredek osnovnega zdravstvenega varstva, h kateremu medicinske sestre na svetu prispevajo vedno več. Njihov strokovni delež se iz leta v leto kvantitativno in kvalitativno spreminja. V času, ko medicinska znanost skokoma napreduje, se mora tudi osnovnemu zdravstvenemu varstvu posvetiti potrebna pozornost in se razvijati skladno z dosežki medicinske in drugih znanosti.

Eden izmed ciljev, ki jih zasleduje ICN s svojimi 84 državami članicami, je v tem, da se zagotovi osnovnemu zdravstvenemu varstvu kar največja izraba skoraj milijonskega števila medicinskih sester, kolikor se jih po svojih nacionalnih strokovnih društvih vključuje v ICN.«

Uradno osebje sedeža SZO in ICN v Ženevi bo imelo zaradi podrobnejših priprav za navedeno konferenco še vrsto pripravljanih srečanj.

Konferenco bodo organizirali v obliki večdnevnega seminarja.

Prir. Anica Gradišek

OBVESTILO

Vsako leto razpiše ICN po eno štipendijo ameriške firme 3M za medicinsko sestro, ki se želi usposablјati na področju zdravstva in sestrstva. Štipendija je enoletna in jo prejme le ena medicinska sestra iz ene same od držav, ki so članice Mednarodne sestrске organizacije — ICN.

Zveza društev medicinskih sester Jugoslavije je na razpisani konkurz ICN na svoji seji 15. januarja 1977 sklenila, da naj se kandidatka za leto 1978 izbere iz vrst medicinskih sester Slovenije.

Prosimo društva medicinskih sester v Sloveniji, da izmed svojih članic predlagajo kandidatko, ki ustreza naslednjim pogojem:

- da se želi eno leto dopolnilno usposablјati v inozemstvu,
- da je članica Zveze društev med. sester Slovenije in prek nje ICN,
- da zna tuj jezik,
- da je aktivna in uspešna delavka na svojem delovnem področju na sedanjem delovnem mestu,
- da bo svoje pridobljeno znanje koristno uporabila v domovini ter ga posredovala tudi drugim.

Ker je konkurz zelo obširen, možnosti pa dokaj omejene, prejme prijavljena kandidatka iz države, ki ni bila izbrana za štipendijo, tako imenovano tolažilno nagrado, in sicer statuo firme 3M in praktično nagrado.

Iz SR Slovenije do sedaj še ni bila štipendirana nobena sestra, tolažilno nagrado pa so nekatere že prejele.

Zveza DMS Slovenije

Beleške ob knjigah

Ivan Bonač, Marija Pečnik-Vovkova: ZDRAVJE IN LEPOTA. Redna knjiga Prešernove družbe, Ljubljana 1976, 95 str., 20.— din.

Sodelovanje našega znanega higienika in kozmetičarke je dalo zanimivo knjižico, ki jo malce pozno, a z veseljem predstavljamo bralcem — zlasti zato, ker je izšla v visoki nakladi in že prišla v roke številnim bralcem.

Vedno smo v zadregi, kadar je treba pogosto povedati ljudem kaj o zdravem načinu življenja — najsi bo to v ambulanti, ob obisku na domu ali na predavanju. To delo sta nam olajšala pisca.

V prvem — **higienskem delu** geslo »Ko se radujemo zdravja, velja misliti tudi na boleznii!« uvede sodobno poznavanje zdravja, bistvo in pomen racionalne vsakodnevne nege telesa (pri tem ni pozabljena tudi tolikokrat zanemarjena osebna higiena!). Kratko je prikazana higiena kože, čutil, rok in nohtov, nog, lasišča itd. Sledijo strnjena, a poljudna navodila za higienski režim od prehrane in odnosa do počivil, skrbi za telesno in duševno kondicijo, športnega udejstvovanja ob upoštevanju vsega našega neposrednega (obleka, obutev, stanovanje) do širšega okolja.

Drugi del je posvečen kozmetiki, prilagojeni vsakodnevnim potrebam slehernega od nas v vseh starostih in za oba spola. Povzema tista osnovna navodila, ki jih v tovrstnih priročnikih dostikrat pogrešamo ali pa se izgubijo v obilici gradiva.

To knjižico bo s pridom za lastno rabo — še bolj pa za pouk in zgled drugim — vzel v roke vsakdo izmed nas. Da pa velja tako živeti in delati, je najboljši zgled avtor sam — saj ga vsi poznamo, vedno čilega in delavnega, že dolga leta!

D. Repovš

Peter Likar: DOMOVINA, SI SE KAKOR ZDRAVJE? Založba Borec, Ljubljana 1976, 175 str., 250.— din.

S to knjigo dobimo Slovenci novo razširjeno in poglobljeno informacijo o našem okolju. Avtor, TV komentator Peter Likar, je po vsej Sloveniji zbral stotine primerov onesnaženja okolja, ki ponekod prerašča že v pravo katastrofo. Izhaja iz podatkov naših in tujih raziskovalcev, okrog tega jedra pa naniza žive primere, ilustrirane s pripovedovanjem prizadetih ljudi, družbeno političnih delavcev in lastnimi opazovanji in zaključki. Dobro poznavanje problema in ozadij, želja po izboljšanju ogroženega okolja, navajanje primerov, pa tudi brezkompromisnost do krivcev dajejo delu poseben pečat. Napisano je s spretno roko novinarja in bralca pritegne, saj se bere kot »kriminalka o našem okolju«. Nad 120 barvnih in črno-belih fotografij je marsikje zgovornejših od teksta.

Pregledno so obravnavani problemi, ki v glavnem zadevajo vso našo republiko od ogroženosti zemlje, vode, krasa, zraka, gramoznic, do živali in hrane — skratka — vsega, kar nas obdaja in na kar dostikrat niti ne pomislimo, da je v nevarnosti.

Zato bi to delo morali imeti vsi, ki se jih tiče varstvo okolja, ker ga bomo le s skupnimi naporii zavarovali in ohranili. Zato je to knjiga za danes in za jutri — za lepši dan v boljšem okolju. Tudi mi vsi — zdravstveni delavci moramo te probleme poznati in, kar je še važnejše, odigrati svojo vlogo pri prizadevanjih za izboljšanje našega okolja, saj sta zdravje človeka in njegovega okolja nedeljiva celota.

D. Repovš

Dražigost Pokorn: VITKI ŽIVIJO DLJE. Kako pravilno jemo in hujšamo. Cankarjeva založba Ljubljana 1976, 156 str., 98.— din.

Naš znani prehranski strokovnjak in dietetik je skušal v tej pregledno urejeni in poljudno napisani knjigi podati nasvete, kako naj bi se najpravilneje in poceni hranili in zdravo hujšali. Ob poplavi raznih »modnih diet« objavljajo naši in tuji časopisi dostikrat tudi take, ki bi vsekakor zahtevale strokovno vodstvo. Če kje, pretiravanje prav tu lahko škoduje — najsi bo pri jedi ali pri hujšanju. Ob splošni »shujševalni mrzlici« — ki je večinoma resda utemeljena — ljudje dostikrat grešijo, ker si sami predpisujejo dietni režim. O tem, da preveč in »predobro« jemo, pa najbrž ni treba niti pisati!

Velika vrednost tega dela je zato prav v tem, da podaja pregled diet, najboljših dosežkov iz tega področja, zlasti domačih.

Zato si bo bralec tudi sam izbral najustrežnejšo. V poglavju »**Kako dietno hujšamo in zdravimo debelost**« bo dobil »debelušnež« ustrezna navodila, dieto pa si bo izbral v poglavju, ki opisuje »**Metode hujšanja**«. Tudi tisti, ki so (še) vitki, bodo našli dovolj nasvetov, da bodo taki lahko tudi ostali.

Pisec v svojem delu izhaja s stališča, da je zdrava, preprosta hrana osnova vsake diete — takó za zdravega kakor tudi za bolnega. Prav tako je takó zastavljena dieta v bistvu prvina zdravega, higienskega režima življenja. Zato to delo, obogateno z mnogimi lastnimi izkušnjami in bogato prakso, predstavlja pomemben prispevek k našim širšim preventivnim prizadevanjem za boljše zdravje pri nas — »da bomo ohranili idealno težo in dobro kondicijo ob zdravem načinu življenja«.

Torej — priročnik za lastno rabo in za pomoč drugim!

D. Repovš

MESTO MEDICINSKE GERONTOLOGIJE IN DRUŽBENA SKRB ZA STARE

Medicinsko gerontologijo postavljamo v dvoje človekovih obdobij. Prvo je že v srednji življenjski dobi s primarno preventivo proti aterosklerozi, drugo pa je v starosti s sekundarno preventivo, kurativo in rehabilitacijo, ki ohranja človeka dejavnega in samostojnega, kar je ena od glavnih vrednot življenja. Družbena skrb za stare vzporedno in skladno premošča vsakodnevne težave, da lahko ostane človek čim dlje v svojem lastnem domu. Aktiven pristop do starega človeka, ki mora ostati v mejah svojih možnosti vedno dejaven, pa zato ne sme prestat, četudi gre v socialni zavod.

Dr. Bogdan Leskovic

Zanimivosti

SPOLNE BOLEZNI V SRS V LETU 1975

Analiza zbranih podatkov o razširjenosti spolnih bolezni v SRS v letu 1975 kaže, da je prišlo do zaježitve in celo do številčnega padca za sifilisom obolelih. To seveda ne pomeni, da je nevarnost širjenja te bolezni minila, ker je morbidnost padla šele v preteklem letu. Epidemija gonoreje pa nasprotno še traja oziroma se število okužb veča še naprej.

Skrb pa zbuja dejstvo, da smo v preteklem letu po mnogih letih prvič opazovali primere bolezni ulcus molle in lymphogranuloma inguinale, ki so jih zanesli sicer iz tujine, vendar bi lahko grozila nevarnost njihovega širjenja, če jih ne bi pravočasno odkrili in zdravili.

Tudi v letu 1975 še naprej zasledujemo negativni pojav velikega števila za spolnimi boleznimi zbolelih med mladino, zlasti še med študenti.

Menimo, da so sedanjemu stanju vzrok migracija prebivalstva, promiskuiteta in prostitucija, v manjši meri pa tudi slabša zdravstvena prosvetljenost prebivalstva. Del krivde pade tudi na neučinkovitost zdravstvene službe oziroma nezadostno aktivnost protivenerične službe, posebno v nekaterih regijah.

Prof. dr. Janez Fettich
(Zdravstveno varstvo št. 10/1976)

CEPLJENJE PROTI GRIPI

Angleška medicinska revija Lancet poroča o rezultatih cepljenja proti gripi pri starejših osebah. Upoštevali so vse osebe nad 60. letom starosti. Obolelih je bilo med cepljenimi in necepljenimi približno enako, pač pa je bilo med cepljenimi signifikantno manj pnevmonij, ki so se razvile med gripo in po njej.

J. B.

ŠE NEKAJ O TOBAKOVEM DIMU

Za alkohol lahko rečemo, da majhna količina ne škoduje in da v mnogo primerih celo koristi. Žal pa tega ne moremo trditi za cigarete. Tobakov dim nam škoduje že v najmanjših količinah. Nobena množina ne deluje na telo v dobrem smislu. Od delujočih snovi v dimu si oglejmo danes samo dve, to je ogljikov monoksid in smole.

Znano je, da pri kajenju dobimo povečane množine CO in tudi CO₂. Medtem ko je CO₂ plin, ki ga moramo vdihavati že brez kajenja, seveda v manjših množinah kot pri kajenju, pa je CO zelo strupen plin, ki je poleg vsega še zelo zahrbtnen. Ker je brez duha in okusa, se njegove prisotnosti v zraku, ki ga dihamo, niti ne zavedamo. V telesu pa je zelo škodljiv. Ker se mnogo močneje veže z eritrociti (200-krat močneje) kakor kisik, nam izpodriva kisik, ki ga imamo na splošno že tako premalo. V dimu cigarete pa je tega plina za 640-krat več, kot je najvišja dovoljena mera v tovarnah. Nikotin nam zožuje krvne žile, kar prispeva k slabši preskrbi tkiv s kisikom.

Za smole pa povejmo še, da jih kadilec velike množine spravi v telo. Celice, ki so na zunanji strani dihalne sluznice, se te smole sicer dolgo uspešno branijo, vendar se zaradi preobremenjenosti s to funkcijo ne morejo dovolj uspešno boriti proti bakterijam, odtod tudi kronični bronhitis.

J. B.